

LETBANE PÅ RING 3

Redegørelse om afklaring af omkostninger til ledningsomlægninger og ledningsejernes mulighed for finansiering heraf

Dokument ID: L3-X-LB-UTI-0060
Version: 1.0
Udgivelsesdato: 2016-01-31
Udgivet af: Ring 3 Letbane I/S

Sider: 20

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	3
2	Resumé	4
3	Baggrund og historik	6
4	Fremadrettet proces for ledningsomlægninger	7
5	Ledningsejernes overslag over omkostninger	8
6	Centrale parametre/forudsætninger som påvirker omkostningerne	9
7	Oversigt over omkostninger til ledningsomlægninger	13
8	Odense Letbane – omkostninger til ledningsomlægninger	14
9	Regulatoriske rammer for ledningsejernes finansiering	15

1 Indledning

En række ledningsejere og disses foreninger har afgivet svar på høringen om udkast til anlægslov for letbanen på Ring 3 (høringsperiode fra 23. oktober – 23. november 2015). Ledningsejerne har i den forbindelse fremsat en række kritiske synspunkter på lovudkastet og dets grundlag.

Flere af ledningsejerne har stillet sig kritiske over for gennemførelse af ledningsomlægninger, før der er truffet endelig beslutning om gennemførelse af letbanen. Ledningsejerne har desuden stillet spørgsmålstejn ved tilrettelæggelsen af ledningsomlægningerne i forhold til anlægsarbejderne, herunder ved detaljeringen af projekt materialet på grund af den valgte udbudsstrategi, ved koordineringen mellem ledningsomlægninger og anlægsarbejder, ved tidsplanen for ledningsomlægningerne m.v., jf. Høringsnotat vedr. L 102 Forslag til lov om ændring af lov om letbane på Ring 3, lov om Metroselskabet I/S og Udviklingselskabet By & Havn I/S og lov om trafikselskaber

Ledningsejernes indvendinger er i det væsentligste imødekommet i det forslag til anlægslov for letbanen, som er fremsat for Folketinget den 13. januar 2016.

Dog udestår to spørgsmål rejst af ledningsejerne. For det første et spørgsmål om størrelsen af omkostninger til omlægning af ledninger, som af ledningsejerne vurderes højere end forventet i letbaneprojektets skøn over disse omkostninger. For det andet et spørgsmål rejst af en ledningsejer om, hvorvidt den gældende regulering kan være til hinder for, at omkostninger afholdt til ledningsomlægninger vil kunne dækkes af brugerbetaling.

Med henblik på at belyse disse spørgsmål nedsatte Transport- og Bygningsministeriet et hurtigt arbejdende udvalg med repræsentanter for ledningsejerne, Hovedstadens Letbane, Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet og Energistyrelsen. Udvalget har under ledelse af en af Transport- og Bygningsministeriet udpeget formand fra Vejdirektoratet haft til opgave at:

- udarbejde et konsolideret bud på omkostningerne til ledningsomlægninger
- beskrive gældende reguleringer, der kan være til hinder for, at ledningsejerne kan dække omkostningerne til ledningsomlægningerne i forbindelse med anlæg af en letbane på Ring 3 gennem brugerbetaling.

Udvalget er blevet sekretariatsbetjent af Hovedstadens Letbane.

I forhold til vurderingen af omkostninger til ledningsomlægninger er det væsentligt at bemærke, at letbanen i Ring 3 udbydes som totalentreprise (design and build). Det betyder, at et detailprojekt først udarbejdes af entreprenøren *efter* kontraktindgåelsen, som planlægges i foråret 2017. Først når et detailprojekt foreligger, kan et relativt præcist skøn over omkostninger til ledningsomlægninger udarbejdes, idet de præcise designmæssige og tekniske løsninger først kendes på det tidspunkt. De faktiske omkostninger til ledningsomlægninger vil herefter dels bero på detailprojektets udformning og dels på hvilke tiltag, der gennemføres

med henblik på at minimere omkostninger til ledningsomlægninger. En vurdering af omkostninger til ledningsomlægninger i forbindelse med letbanen i Ring 3 må således på projektets nuværende stadie nødvendigvis have karakter af et groft skøn.

Redegørelsen sigter tillige mod at belyse de regulatoriske rammer under hvilke, ledningsejerne kan finansiere deres udgifter til ledningsomlægninger.

2 Resumé

I forbindelse med høring om udkast til anlægslov om letbane på Ring 3 havde ledningsejerne en række indvendinger, som for hovedpartens vedkommende er blevet imødekommet i forslag til lov om anlæg af letbane i Ring 3. Dog udestod enkelte spørgsmål. For det første et spørgsmål om størrelsen af omkostninger til omlægning af ledninger, som af ledningsejerne vurderedes højere end forventet i letbaneprojektets skøn over disse omkostninger. For det andet et spørgsmål rejst af en ledningsejer om, hvorvidt den gældende regulering kan være til hinder for, at omkostninger afholdt til ledningsomlægninger vil kunne dækkes af brugerbetaling.

Med henblik på at belyse disse spørgsmål nedsatte Transport- og Bygningsministeriet et hurtigt arbejdende udvalg med repræsentanter for ledningsejerne, Hovedstadens Letbane og Energistyrelsen.

Udvalget har fra ledningsejerne indhentet fornyede skøn over omkostninger til ledningsomlægninger i forbindelse med letbanen i Ring 3. Ledningsejerne har meldt prisoverslag ind for langt hovedparten af de registrerede ledninger. Ledningsejerne har givet prisoverslag på et overordnet niveau, hvilket skal ses i lyset af, at hverken ledningsomlægninger eller letbaneprojekt på nuværende tidspunkt er detailprojekteret. Ledningsejerne har derfor også indmeldt en lang række forudsætninger for deres prisoverslag.

Ledningsejernes prisoverslag beløber sig til 1,424 mia. kr. i 2013-priser inklusive et tillæg for de ledningsejere, som ikke har indmeldt nye prisoverslag. Udvalget har vurderet de angivne forudsætninger og skønnet besparelsespotentialet for en række centrale parametre/forudsætninger. Udvalget vurderer samlet set, at ovennævnte centrale parametre, for de ledningsejere, der har anført forudsætninger desangående, kan kapitaliseres til omkring 140-285 mio. kr. i 2013-priser. Hertil kommer en skønnet besparelse på omkring 155 mio. kr., som knytter sig til en række enkeltanlæg, som ledningsejerne har meldt ind som en del af budgetoverslaget, og som ved undtagelser fra eller ændring af de tekniske krav potentielt ikke vil skulle omlægges. Når de potentielle besparelser ses i sammenhæng, beløber de sig samlet set til 295-440 mio. kr. i 2013-priser.

Såfremt de mulige samlede besparelser realiseres, jf. ovenstående forudsætninger, skønnes ledningsejernes omkostninger at beløbe sig til mellem 738 og 886 mio. kr. i 2013-priser – afhængigt af om Hovedstadens Letbanes andel til de samlede omkostninger skønnes til 25 eller 10 procent.

Såfremt det lave skøn over mulige besparelser lægges til grund (dvs. 140 mio. kr. i generelle besparelser plus 155 mio. kr. vedr. enkeltanlæg i 2013-priser.), skønnes ledningsejernes omkostninger at beløbe sig til mellem 847 og 1.016 mio. kr. i 2013-priser – afhængigt af om Hovedstadens Letbanes andel til de samlede omkostninger skønnes til 25 eller 10 procent. Det vurderes dog som det mindst sandsynlige scenarium, at kun en lille del af besparelserne kan realiseres.¹

Udvalget bemærker, at de imødekommelser af ledningsejerne, som er medtaget i forslaget til lov om anlæg af letbane i Ring 3, gøder jorden for at nedbringe omkostningerne, men udvalget understreger det kræver en fortsat indsats fra alle parter for at besparelspotentialet reelt bliver til virkelighed. Erfaringsmæssigt er det muligt at realisere mange besparelser, fordi alle parter har en økonomisk interesse i at nedbringe egne omkostninger.

Hvis ovenævnte besparelse realiseres svarer det til, at der for hver kilometer letbane skal omlægges ledninger for mellem 40 og 35 mio. kr. (ved en besparelse på hhv. 295 og 440 mio. kr. i 2013-priser). Udvalget har til sammenligning indhentet et skøn for omkostninger til ledningsomlægninger i forbindelse med letbanen i Odense, hvor projektet er længere fremme og de fysiske ledningsomlægninger blev påbegyndt i april 2015. Det skønnes, at omkostningen til ledningsomlægninger for hver kilometer letbane i Odense i gennemsnit beløber sig til 30 mio. kr. i 2013-priser. Selvom det tekniske projekt i Odense er direkte sammenligneligt med letbanen i Ring 3, så er der også faktorer, der er anderledes. Derfor kan erfaringerne fra Odense ikke uden videre overføres til letbanen i Ring 3. Letbaner er samtidig en relativt ny infrastrukturform i Danmark. Oplysninger fra Odense er derfor medtaget som illustration.

For at belyse spørgsmålet om hvorvidt den gældende regulering kan være til hinder for, at omkostninger afholdt til ledningsomlægninger vil kunne dækkes af brugerbetaling, har udvalget indhentet en beskrivelse og vurdering fra Energistyrelsen.

Det vurderes overordnet, at gældende reguleringer af eldistribution og engrosprisen på tele kan være til hinder for, at ledningsejerne kan overvælte omkostningerne til ledningsomlægninger i forbindelse med større infrastrukturprojekter til forbrugerne. Endvidere er der eksempler på, at manglende regulering af detailprisen på tele vanskeliggør, at der for ledningsomlægninger sker overvæltning af omkostningerne. For så vidt angår eldistribution gælder, at både muligheden for overvæltning af omkostninger til forbrugerne i forbindelse med ledningsomlægninger ved etablering af letbanen på Ring 3 og muligheden for at holde omkostningerne ude af benchmarkingen vil bero på en konkret sagsbehandling i Energitilsynet.

Det vurderes endvidere for så vidt angår reguleringer af vand-, spildevand-, varmforsyning, gasdistribution og gas- og eltransmission, at der i disse

¹ Hvis den laveste skønnede besparelse på de centrale parametre lægges til grund, og der helt ses bort fra den potentielle besparelse vedr. enkeltanlæg på 155 mio. kr. i 2013-priser, så vil ledningsejernes omkostninger beløbe sig til mellem 963 mio. og 1.156 mio. kr. afhængigt af om Hovedstadens Letbanes andel af de samlede omkostninger skønnes til 25 eller 10 procent. Dette vurderes dog ikke realistisk, idet der allerede pågår drøftelser om at realisere disse besparelser ved undtagelser fra og ændring af de tekniske krav.

forsyningssektorer ikke er hindringer for, at omkostningerne til ledningsomlægninger kan overvælttes til forbrugerne.

3 Baggrund og historik

Vejlovens bestemmelse om gæsteprincippet finder anvendelse ved ledningsomlægninger i forbindelse med letbaneprojektet. Gæsteprincippet betyder helt overordnet, at ledningsejere kan placere ledninger i offentligt vejareal uden at betale herfor. Eventuelle omkostninger til flytning af ledninger pga. vejomlægninger skal bekostes af ledningsejerne. I modsætning hertil står placering af ledninger i private arealer, hvor ledningsejerne på almindelige aftaleretlige vilkår, alternativt ved ekspropriation, kan indgå aftale med en lodsejer om betalingsvilkår for henholdsvis placering af ledninger og eventuelle senere flytning af ledninger.

Idet gæsteprincippet finder anvendelse på letbaneprojektet er det således ledningsejerne, der bærer omkostningerne til at flytte de ledninger, som er omfattet af gæsteprincippet.

Forud for Folketingets behandling og vedtagelse af selskabs- og projekteringsloven (Lov om letbane på Ring 3) udarbejdede staten ved Transportministeriet sammen med Ringby-letbanesamarbejdet med sekretariatsbistand fra Metroselskabet I/S "Udredning om letbane på Ring 3" fra marts 2013. Det blev i forbindelse med udarbejdelsen af Udredning om Letbane på Ring 3 og efter dialog med ledningsejerne anslået, at omkostningerne til ledningsomlægninger samlet set vil beløbe sig til omkring 1 mia. kr. i 2013-priser. Dette overslag baserede sig dels på en rapport udarbejdet i 2010 for Transportministeriet af COWI: "Ring 3 – Letbane eller BRT", dels på dialog med de væsentligste ledningsejere og dels på en faglig vurdering af konsekvenserne af den optimering af projektet, som var foretaget frem til udredningens udgivelse i marts 2013.

Da ikke alle ledningsomlægninger vil være omfattet af gæsteprincippet, blev det på basis af et erfaringsbaseret skøn forudsat i udredningen, at 25 procent svarende til 250 mio. kr. i 2013-priser af de samlede beregnede omkostninger til ledningsomlægninger ville skulle afholdes af letbaneprojektet, og dermed indgå i anlægsoverslaget. Skønnet over omkostninger til ledningsomlægninger, som ville skulle afholdes af letbaneprojektet, blev af forsigtighedsgrunde sat højt med henblik på at begrænse risikoen for ekstraomkostninger for projektet. Omkostningen for de berørte ledningsejere blev på den baggrund skønnet til at udgøre omkring 75 procent, og af projekteringsloven fremgår det, at udgiften for de berørte ledningsejere er anslået til 750 mio. kr. i 2013-priser. Dette overslag går igen i forslag til anlægslov.

Den endelige fordeling af omkostninger til ledningsomlægningerne mellem ledningsejerne og letbaneprojektet afhænger dels af en konkret teknisk, juridisk vurdering af de enkelte ledningsomlægninger og dels af en forhandling mellem Hovedstadens Letbane og Ledningsejerne indenfor rammerne af gældende lovgivning og retspraksis, subsidiært afgørelser ved ekspropriationskommissionen.

Fordelingen af omkostninger til ledningsomlægninger har ikke været en del af udvalgets opdrag og er således ikke blevet behandlet i udvalgets arbejde.

I forbindelse med høringen om udkast til anlægslov for letbanen på Ring 3 har flere af ledningsejerne i deres høringssvar vurderet, at omkostningerne til ledningsomlægninger vil være højere end Hovedstadens Letbanes skøn.

Ledningsejerne har i forbindelse høringen om udkast til anlægslov for letbanen på Ring 3 angivet skøn over omkostninger til ledningsomlægninger, som divergerer betydeligt fra de skøn, som blev oplyst fra ledningsejerne i forbindelse med udredning om letbanen på Ring 3 og i forbindelse med høring om udkast til selskabs- og projekteringsloven, som blev fremsat på grundlag af udredningen. Det gælder bl.a. for DONG, som i høringssvar af 1. oktober 2013 anslog omkostningerne til 90 mio., og som i forbindelse med den seneste høring har anslået et omkostningsniveau på 400 mio. kr. i nutidspriser. Tilsvarende for TDC, som i 2012 i arbejdet forud for udredningen skønnede et omkostningsniveau på 40 mio. kr., og i forbindelse med dette udvalgs arbejde har anslået et omkostningsniveau på 137 mio. kr. i nutidspriser.

Ledningsejerne har i forbindelse med dette udvalgs arbejde oplyst, at de indledende budgetoverslag, som tidligere blev indmeldt, var baseret på erfaringstal ud fra andre infrastrukturprojekter og givet på et meget overordnet niveau i forhold til det foreliggende projekt.

4 Fremadrettet proces for ledningsomlægninger

Som følge af imødekommelsen af ledningsejerne i forbindelse med høringen om udkast til anlægslov forudsættes det nu i lovforslaget, at arbejdet med ledningsomlægninger først påbegyndes efter den endelige ejerbeslutning, som jf. projekteringsloven træffes, når resultatet af udbudsprocessen kendes i foråret 2017. Hermed elimineres ledningsejernes risiko for at foretage ledningsomlægninger, som viser sig unødvendige, såfremt ejerne mod forventning skulle beslutte at opgive projektet.

I forlængelse heraf og som en yderligere imødekommelse af ledningsejernes ønsker i høringsprocessen planlægges ledningsejernes detailprojektering at ske parallelt med entreprenørernes detailprojektering. Hermed vil ledningsejernes planlægning og projektering kunne koordineres med anlægsentreprenørernes detailprojektering efter kontraktindgåelse, og hermed minimeres risikoen for unødigt dobbeltarbejde og for, at der omlægges flere ledninger end højst nødvendigt. Ledningsomlægningerne vil kunne igangsættes primo 2018. Ledningsomlægningerne vil fortsat skulle foregå adskilt fra anlægsarbejderne, med mindre ledningsejerne og anlægsentreprenørerne ad frivillighedens vej kan blive enige om en integration af dele af arbejdet. Hovedstadens Letbane vil i forbindelse med udbuddet beskrive en proces for dialog mellem parterne, som skaber mulighed for deres indbyrdes koordinering.

Efter kontraktindgåelsen i 2017 og frem mod de fysiske ledningsomlægninger i 2018 vil detailprojekteringen for ledningsomlægningerne blive fastlagt.

Frem mod de fysiske ledningsomlægninger er der en tæt dialog mellem hhv. ledningsejerne og Hovedstadens Letbane om, hvordan mængden af ledninger, der skal omlægges, kan begrænses mest muligt inden for den i anlægsloven fastlagte linjeføring med henblik på at nedbringe omkostningerne hertil. Herudover vil Hovedstadens Letbane og ledningsejerne fortsætte den tekniske dialog med henblik på at skitsere og planlægge de fremtidige ledningsomlægninger helt overordnet.

Ledningsejernes faktiske omkostninger til detailprojektering og fysisk ledningsomlægning vil primært ligge i perioden 2017-2019.

5 Ledningsejernes overslag over omkostninger

I forbindelse med dette udvalgs arbejde er ledningsejerne blevet bedt om at foretage et fornyet groft skøn over de potentielle omkostninger til ledningsomlægninger i forbindelse med letbaneprojektet. Ledningsejerne har haft en ganske kort frist til at indsende fornyede prisoverslag, og er derfor blevet bedt om at foretage dette på det allerede kendte grundlag.²

Der er modtaget svar fra 28 ledningsejere. Heraf er der prisoverslag for 21 ledningsejere. De 21 ledningsejere, der har fremsendt overslag repræsenterer 85 procent af det samlede antal registrerede ledninger.

De 85 procent af ledningerne, der er modtaget prisoverslag for, indeholder langt de fleste af de dyreste ledninger såsom afløb, fjernvarme, gas og store elkabler, samt de ledninger, der berøres langs hele strækningen af den nye letbane, som el- og telekabler. Dog mangler enkelte fjernvarmeledninger samt afløbsledninger. Baseret på dette vurderes det, at de modtagne prisoverslag fra ledningsejerne udgør 95 % af det samlede prisoverslag for ledningsomlægningerne.

Forudsætningerne for de enkelte ledningsejeres prisoverslag er meget varierende.

De indmeldte prisoverslag fra ledningsejerne beløber sig samlet set til 1,437 mia. kr. i nutidspriser. Inklusive et tillæg på 5 % for de ledningsejere, der ikke har givet fornyede prisoverslag, er det samlede beløb 1,509 mia. kr. i nutidspriser. Dette svarer til 1,424 mia. kr. i 2013-priser, hvilket igen svarer til, at der for hver kilometer letbane skal omlægges ledninger for knap 51 mio. kr.

I skemaet herunder er de enkelte ledningsejeres overslag vist som den totale sum for hver enkelt ledningsejer:

² Ledningsejerne blev i et brev af 7. januar 2016 bedt om, at komme med input vedr. omkostninger med udgangspunkt i det foreliggende protokolgrundlag fra december 2015, som er tilgængeligt på Hovedstadens Letbanes (HL) server. Ligeledes er det tekniske notat ver. 1.0 lagt til grund for ledningsejernes vurderinger.

Ledningsejere	Sub total
Dong Energy	400.000.000
HOFOR	³ 335.965.375
TDC incl. YouSee, ComX, Gladsaxe fibernet og Ishøj fællesantenne-anlæg (Dansk Kabel TV)	137.000.000
Glostrup Forsyning	136.619.160
Nordvand	120.641.000
Vestforbrænding	85.000.000
Energinet	63.600.000
Lyngby-Taarbæk Forsyning	47.955.008
HMN Naturgas	47.558.000
VEKS	14.971.000
Vejdirektoratet	13.700.000
Ishøj Forsyning	13.295.000
Global Connect	8.899.084
Fibia	4.793.000
Forsyning Ballerup	4.050.001
Gladsaxe Kommune	1.505.000
Vallensbæk Strands Vandforsyning a.m.b.a.	514.140
Banedanmark	475.000
IBM	312.500
Brøndby Kommune	200.000
Stofa	158.000
Sum total	kr. 1.437.211.268
Sum total inkl. 5 % tillæg	Kr. 1.509.071.832
Sum total inkl. 5 % tillæg i 2013-priser	⁴Kr. 1.423.921.336

6 Centrale parametre/forudsætninger som påvirker omkostningerne

De ovenfor oplyste prisoverslag vurderes som forventeligt at give et groft skøn over ledningsejernes forventede overslagspriser for omlægningerne, idet detailprojektering af både ledningsomlægninger og letbane udestår. Overslagene er således behæftet med en stor usikkerhed, som i det videre arbejde med projektet vil kunne vurderes at falde eller stige prismæssigt. I forbindelse med

³ Ved gennemgang af de indkomne overslag fremgår, at der er medtaget udgifter til vejafvanding. Vejafvandingen omlægges i nødvendigt omfang af HL's entreprenør og bør derfor ikke indgå i ledningsejernes overslag. Efter en dialog med den pågældende ledningsejer er tallet derfor justeret i ovenstående skemaer (bekræftet per mail fra HOFOR til sekretariatet 22. januar 2016).

⁴ Opgørelsen i 2013-priser er opgjort med udgangspunkt i Byg4, indeks for 2016 er anslået.

udarbejdelse af overordnede skøn over omkostninger vil budgetteringen som hovedregel søge at indregne en række risici, som måske kan få betydning for omkostningerne til flytning af ledninger, men som også efterfølgende kan vise sig ikke at være relevante.

En lang række af ledningsejerne har oplyst forudsætninger for deres prisoverslag. Det generelle billede er, at disse forudsætninger er væsentlige parametre i forhold til overslagsprisen forstået på den måde, at den angivne overslagspris kan nedbringes, hvis en række forudsætninger opfyldes. Ledningsejere har også angivet forudsætninger, som kan påvirke overslagsprisen i opadgående retning. Hovedstadens Letbane har i december 2015 udsendt et projekteringsgrundlag til ledningsejerne. Letbaneprojektet er på nuværende tidspunkt ikke detailprojekteret, idet det udbydes som "design & build". Ledningsejerne kender dog ikke på nuværende tidspunkt alle enkeltheder. Alt i alt vurderes det, at vægtningen af forudsætninger falder ud således, at der er mulighed for besparelser, hvor alt andet holdes lige.

Nedenfor er angivet de væsentligste parametre, som kan påvirke prisoverslagene i nedadgående retning.

Udvalget har skønnet besparelspotentialet for de forskellige parametre. Procentsatserne nedenfor er således et udtryk for den skønnede besparelse relateret til den enkelte forudsætning angivet hos en ledningsejer.

- Moderat påvirkning (1 % - 5 %)
- Betydelig påvirkning (5 % - 10 %)
- Stor påvirkning (10 % - 20 %)

Påvirkning	Beskrivende tekst	Effekt
Tekniske krav til ledningsomlægninger:	Hvis de tekniske krav til ledninger lempes, skal der omlægges færre ledninger. Dermed påvirkes prisen i nedadgående retning.	Betydelig
Eventuelle undtagelser fra de tekniske krav:	Hvis der kan gøres undtagelser fra de tekniske krav vil det medføre, at flere ledninger blive liggende upåvirkede. Dermed påvirkes prisen i nedadgående retning. (ekskl. specialbygværker, som er opgjort separat nedenfor).	Betydelig
Samgravning Ledningsejerne imellem:	Hvis ledningsejerne koordinerer indbyrdes i planlægnings- og udførelsesfasen kan der opnås besparelser ved samgravning ledningsejerne imellem. Det er dog ikke alle ledningsejere der kan opnå fordele ved samgravning mellem ledningsejere.	Moderat til Betydelig

Påvirkning	Beskrivende tekst	Effekt
Koordinerede gravearbejder med Letbanens entreprenør:	Hvis ledningsejerne ad frivillighedens vej koordinerer deres gravearbejder med letbanens entreprenører kan ledningsejernes udgifter mindskes. Dette kan dog først ske efter kontraktindgåelse i 2017 og vil kræver en aftale mellem ledningsejeren og letbanens hovedentreprenører. Dette er der givet mulighed for i anlægslovens bestemmelser. ⁵	Betydelig
Detaljeret af vej-/letbaneprojekt:	Når letbanens entreprenører detailprojekterer vejanlæg samt letbanen, vil det præcise omfang af hvilke ledninger, der skal omlægges, stå klart og den samlede mængde vil formentlig gå ned, idet en række ledningsejere for en sikkerheds skyld har medtaget alle potentielle ledninger under henvisning til at detailprojektering ikke foreligger. Detailprojekteringen vil også sikre, at der ikke udføres unødigt dobbeltarbejde.	Stor

Samlet set vurderer udvalget, at ovennævnte centrale parametre, for de ledningsejere, der har anført forudsætninger desangående, kan kapitaliseres til omkring 140-285 mio. kr. i 2013-priser. Dette tal er i sagens natur behæftet med betydelig usikkerhed.

En række ledningsejere har derudover i deres prisoverslag for en sikkerheds skyld medtaget en række enkeltanlæg, som ved undtagelser fra de tekniske krav, ændring i tekniske krav til ledningsomlægninger samt letbanens entreprenørs detailprojekt ikke vil skulle omlægges. Derved vil denne type omkostning helt udgå. Ved den kommende detaljering af projektet søges det i videst muligt omfang at begrænse omfanget af enkeltanlæg, der berøres og dermed mindske prisen. Der pågår på nuværende tidspunkt dialog mellem Hovedstadens Letbane og en række ledningsejere om at undgå at omlægge denne type anlæg via undtagelser fra de tekniske krav, såfremt der ikke viser sig tekniske vanskeligheder herved. Hovedstadens Letbane har på baggrund af en gennemgang af de relevante enkeltanlæg skønnet, at der potentielt kan opnås en besparelse på omkring 155 mio. kr. i 2013-priser.

Udvalget bemærker, at de imødekommer af ledningsejerne, som er medtaget i forslaget til lov om anlæg af letbane i Ring 3 gøder jorden for at nedbringe omkostningerne, men det kræver en fortsat indsats fra alle parter for at

⁵ Et krav fra bygherren om, at anlægsentreprenørerne skal koordinere deres gravearbejde med ledningsejerne, vil – i modsætning til en frivillig aftale mellem parterne – hverken give entreprenørerne eller ledningsejerne noget incitament til at optimere processen, idet bygherren vil skulle afholde alle ekstraomkostninger som følge af de forsinkelser, som ledningsejerne måtte påføre anlægsentreprenørerne. Resultatet vil derfor, dels kunne være, at letbaneprojektet påføres forsinkelser og ekstraomkostninger, dels kunne medføre et samfundsøkonomisk tab. Hovedstadens Letbane vil i sit udbudsmateriale beskrive en proces for dialog mellem parterne.

besparelspotentialet reelt bliver til virkelighed. Erfaringsmæssigt er det muligt at realisere mange besparelser, fordi alle parter har en økonomisk interesse i at nedbringe egne omkostninger, ligesom det er hensigtsmæssigt ud fra et samfundsøkonomisk hensyn.

Hvis ovenævnte besparelse realiseres svarer det til, at der for hver kilometer letbane skal omlægges ledninger for mellem 40 og 35 mio. kr. (ved en besparelse på hhv. 295 og 440 mio. kr. i 2013-priser).

7 Oversigt over omkostninger til ledningsomlægninger

Af projekterings- og selskabsloven fra 2013 og af forslag til anlægslov fremgår som beskrevet i afsnit 2, at ledningsejernes omkostninger til ledningsomlægninger i forbindelse med letbaneprojektet anslås til 750 mio. kr. i 2013-priser, dette overslag var jf. udredningen med udgangspunkt i en fordeling på 75 og 25 procent til hhv. ledningsejerne og Hovedstadens Letbane. For sammenlignelighedens skyld gives nedenfor en oversigt over ledningsejernes andel af de mulige omkostninger baseret på de fornyede skøn, men opgjort i 2013-priser. Fordelingen af omkostninger har ikke været en del af udvalgets opdrag, jf. kommissoriet. For illustrationens skyld gives nedenfor en række beregningseksempler, hvor fordelingen mellem ledningsejerne og Hovedstadens Letbane er sat til henholdsvis 75/25, 85/15 og 90/10.

Hvis det forudsættes, at de mulige besparelser realiseres, og at Hovedstadens Letbanes andel af de samlede omkostninger udgør 25 procent og ledningsejernes andel 75 procent, som anslået i COWI-rapporten og Udredning om letbanen på Ring 3, så vil ledningsejernes omkostninger beløbe sig til omkring 738 mio. kr. i 2013-priser.

Samlede omkostninger	Største skønnede besparelse på centrale parametre	Skønnet besparelse på enkeltanlæg	Samlede skønnede besparelse	HL andel 25 %	LE andel 75 %
1,424 mia. kr.	285 mio. kr.	155 mio. kr.	440 mio. kr.	246 mio. kr.	738 mio. kr.

I forbindelse med Udredning om letbanen på Ring 3 blev Hovedstadens Letbanes andel af omkostningerne af forsigtighedsgrunde skønnet højt. En endelig opgørelse af denne andel afhænger af en konkret teknisk og juridisk vurdering samt forhandlinger mellem Hovedstadens Letbane og ledningsejerne. Hvis der regnes med, at Hovedstadens Letbanes andel af omkostningerne ligger på et lidt lavere niveau – fx på 10-15 procent, modsvaret af 90-85 procent for ledningsejerne, og når det forudsættes, at mulige besparelser realiseres, så vil ledningsejernes omkostninger beløbe sig til mellem 836 og 886 mio. kr. i 2013-priser.

Samlede omkostninger	Største skønnede besparelse på centrale parametre	Skønnet besparelse på enkeltanlæg	Samlede skønnede besparelse	HL andel 10 %	HL andel 15 %	LE andel 90 %	LE andel 85 %
1,424 mia. kr.	285 mio. kr.	155 mio. kr.	440 mio. kr.	98 mio. kr.	148 mio. kr.	886 mio. kr.	836 mio. kr.

Hvis det forudsættes, at kun en lille del af de potentielle besparelser realiseres, så vil omkostningerne for ledningsejerne være som nedenfor, hvis der regnes med, at 75 procent af omkostningerne afholdes af ledningsejerne, som forudsat i udredningen. Dette vurderes dog som et meget lidt sandsynligt scenarium, idet alle parter, ikke mindst ledningsejerne, har et økonomisk incitament til at realisere de mulige besparelser. Oplistede er i 2013-priser.

Samlede omkostninger	Mindste skønnede besparelse på centrale parametre	Skønnet besparelse på enkeltanlæg	Samlede skønnede besparelse	HL andel 25 %	LE andel 75 %
1,424 mia. kr.	140 mio. kr.	155 mio. kr.	295 mio. kr.	282 mio. kr.	847 mio. kr.

Hvis dette scenarium beregnes med afsæt i, at ledningsejernes andel af omkostningerne ligger på 85 – 90 procent vil ledningsejernes omkostninger se ud som nedenfor. Oplistede er i 2013-priser.

Samlede omkostninger	Mindste skønnede besparelse på centrale parametre	Skønnet besparelse på enkeltanlæg	Samlede skønnede besparelse	HL andel 10 %	HL andel 15 %	LE andel 90 %	LE andel 85 %
1,424 mia. kr.	140 mio. kr.	155 mio. kr.	295 mio. kr.	113 mio. kr.	169 mio. kr.	1,016 mia. kr.	960 mio. kr.

8 Odense Letbane – omkostninger til ledningsomlægninger

Odense Letbane anlægges på hovedparten af strækningen i et sammenligneligt urbant område. Det tekniske letbaneprojekt i Odense er direkte sammenligneligt med letbanen i Ring 3, hvorfor der i forbindelse med letbanen i Ring 3 er taget udgangspunkt i den samme type tekniske krav til ledningsomlægninger. Man kan dog ikke uden videre lægge til grund, at der er tale om de samme omkostninger til ledningsomlægninger. Eksempelvis har TDC i forbindelse med dette udvalgs arbejde oplyst, at omfanget samgravning i Odense har været mindre end TDC forventer på Ring 3, omvendt kan der være forhold i Odense, som billiggør ledningsomlægningerne i Odense i forhold til det tilsvarende arbejde på Ring 3, blandt andet er der samlet set flere forskellige aktører involveret i letbanen på Ring 3 i form af kommuner, ledningsejere og entreprenører.

Letbaner er en relativt ny infrastrukturtype i Danmark, og der er derfor begrænset erfaring med anlæg heraf. Udvalget har derfor valgt at medtage erfaringerne fra Odense Letbane som illustration.

Odense Letbane har på forespørgsel fra dette udvalg fremsendt et skøn over omkostninger til ledningsomlægninger i forbindelse med letbanen i Odense. I Odense er letbaneprojektet længere frem end fsva. letbanen i Ring 3. Anlægslov for Odense letbane blev vedtaget i februar 2015 og de fysiske ledningsomlægninger gik i gang allerede april 2015. Da Odense letbane er længere i projektet og de fysiske ledningsomlægninger allerede er påbegyndt, er det

fremsendte skøn et udtryk for den viden om projektet, som ledningsejerne besad ved årsskiftet 2015/2016.

Letbanen i Odense løber over en strækning på 14,1 km, heraf løber 10.1 km i offentlige arealer, hvor ledningsomlægninger er omfattet af gæsteprincippet og udgifterne hertil følger af afholdes af ledningsejerne. Anlægsbudget for ledninger i offentlige arealer beløber sig til cirka 378 mio. kr. i 2013-priser. Det samlede anlægsbudgettet for ledninger i både offentlige og private arealer beløber sig til cirka 419 mio. kr. i 2013-priser. Disse summer svarer til, at der for hver kilometer letbane skal omlægges ledninger for 30 mio. kr.

9 Regulatoriske rammer for ledningsejernes finansiering

Som det fremgår af ovenstående beløber omkostningerne til ledningsomlægninger til et betydeligt beløb for ledningsejerne, uanset at der er en række muligheder for at nedbringe omkostningerne. Ledningsejerne er forpligtet til at afholde disse udgifter jf. gæsteprincippet, der giver ledningsejerne mulighed for at lægge deres ledninger gratis i offentlig vej mod, at de afholder omkostningerne til evt. flytning ved omlægning af vejen.

I det lys har en af ledningsejerne (DONG) i høringsprocessen vedr. udkast til anlægslov anført, at den gældende regulering kan være til hinder for, at udgifterne til ledningsomlægninger kan finansieres via brugerbetaling. På den baggrund har udvalget haft til opgave at beskrive gældende reguleringer, der kan være til hinder for, at ledningsejerne kan dække omkostningerne til ledningsomlægningerne i forbindelse med anlæg af en letbane på Ring 3 gennem brugerbetaling.

Det vurderes overordnet, at gældende reguleringer af eldistribution og engrosprisen på tele kan være til hinder for, at ledningsejerne kan overvælte omkostningerne til ledningsomlægninger i forbindelse med større infrastrukturprojekter til forbrugerne. Endvidere er der eksempler på, at manglende regulering af detailprisen på tele vanskeliggør, at der for ledningsomlægninger sker overvæltning af omkostningerne. For så vidt angår eldistribution gælder, at både muligheden for overvæltning af omkostninger til forbrugerne i forbindelse med ledningsomlægninger ved etablering af letbanen på Ring 3 og muligheden for at holde omkostningerne ude af benchmarkingen vil bero på en konkret sagsbehandling i Energitilsynet. Det vurderes endvidere for så vidt angår reguleringer af vand-, spildevand-, varmforsyning, gasdistribution og gas- og eltransmission, at der i disse forsyningssektorer ikke er hindringer for, at omkostningerne til ledningsomlægninger kan overvæltet til forbrugerne.

Nedenfor gennemgås relevante reguleringer eller manglende regulering af eldistribution og detail- og engrosprisen på teleområdet.

Eldistribution

For eldistribution er muligheden for at forhøje reguleringsprisen reguleret i indtægtsrammebekendtgørelsen, der angiver, at der skal være tale om væsentlige

øgede omkostninger, og at omkostningerne skal følge af krav pålagt af myndigheder.

Energitilsynet har i en konkret sag vurderet, at ledningsomlægningerne i forbindelse med anlæg af Metro City-ringen ikke lever op til disse kriterier, jf. boks 1. Energitilsynet har desuden i en konkret sag vurderet, at omkostningerne til ledningsomlægningerne i forbindelse med anlæg af Metro City-ringen ikke kan holdes ude af benchmarkingen jf. boks 2.

Både muligheden for overvæltning af omkostninger til forbrugerne i forbindelse med ledningsomlægninger ved etablering af letbanen på Ring 3 og muligheden for at holde omkostningerne ude af benchmarkingen vil bero på en konkret sagsbehandling i Energitilsynet.

Baggrund

Nedenfor gennemgås reguleringen af eldistributionsvirksomheder. Reguleringen tager udgangspunkt i bindinger på netvirksomhedernes maksimalt tilladte indtægter. Herefter uddybes Energitilsynets muligheder for at hæve de maksimalt tilladte indtægter. Slutteligt gennemgås Energitilsynets muligheder for at holde omkostninger ude af benchmarkingen.

Indtægtsrammer, forrentningsloft og benchmarking

Eldistributionsvirksomheder er underlagt en økonomisk regulering, der består af en indtægtsramme og et forrentningsloft. Eldistributionsvirksomheden er bundet af det beløbsmæssigt laveste af indtægtsrammen eller forrentningsloftet.

Energitilsynet foretager en årlig benchmarking af netvirksomhederne. På baggrund af benchmarkingen udmelder Energitilsynet individuelle effektiviseringskrav til netvirksomhederne.

Indtægtsrammen

Indtægtsrammen er fastsat med udgangspunkt i eldistributionsvirksomhedens indtægter og transporterede mængder i 2004. Indtægtsrammen bliver hvert år korrigeret for bl.a. prisudvikling, effektiviseringskrav, transporterede mængder og nødvendige nyinvesteringer.

Forrentningsloftet

Forrentningsloftet binder eldistributionsvirksomhedernes afkast, der ikke må overstige den lange byggeobligationsrente + 1 pct. point i året. Afkastet udregnes som det regulatoriske overskud divideret med eldistributionsvirksomhedens regulatoriske kapital tillagt 2 pct. point.

Energitilsynet har ikke hjemmel til at hæve forrentningsloftet.

Forhøjelse af indtægtsrammen

Energitilsynet har hjemmel til at hæve eldistributionsvirksomhedernes indtægtsrammer i Bekendtgørelse om indtægtsrammer for netvirksomheder og regionale transmissionsvirksomheder omfattet af lov om elforsyning nr. 335 af 15. april 2011 (herefter IRBEK), § 12, stk. 1:

§ 12. Energitilsynet kan forhøje reguleringsprisen eller rådighedsbeløbet for en virksomhed som følge af:

- 1) Afskrivning og forrentning af nødvendige nyinvesteringer, jf. § 15.
- 2) Væsentligt øgede omkostninger som følge af krav pålagt af myndigheder eller Energinet.dk, jf. § 16, stk. 1-3.
- 3) Væsentligt øgede omkostninger til nettab som følge af stigende elpriser, jf. § 17.
- 4) Manglende økonomisk evne til at afholde nødvendige omkostninger, jf. § 19.
- 5) Overtagelse af anlæg fra en virksomhed, der ikke er underlagt indtægtsrammereguleringen, jf. § 20, stk. 1.
- 6) Korrektion af fejl, jf. § 21.

Alene nr. 1 og nr. 2 i IRBEK, § 12 har relevans for muligheden for at hæve indtægtsrammen som følge af infrastrukturprojekter. Nedenfor uddybes først nr. 2 og derefter nr. 1, eksemplificeret i en konkret afgørelse fra Energitilsynet.

Ad 2) Pålæg fra myndigheder

Af IRBEK, § 12, nr. 2 fremgår det, at Energitilsynet kan forhøje reguleringsprisen som følge af væsentlige øgede omkostninger som følge af krav pålagt af myndigheder jf. IRBEK, § 16, stk. 1-3.

§ 16. Energitilsynet kan efter ansøgning forhøje reguleringsprisen eller rådighedsbeløbet midlertidigt for en virksomhed for at kompensere for dokumenterede meromkostninger, som er en følge af pålæg fra myndigheder eller Energinet.dk om en væsentlig tidsmæssig fremskyndelse af vedligeholdelsesarbejder, udskiftninger eller tekniske tilpasninger af de anlæg, som virksomheden er pligtig til at drive i henhold til sin bevilling, jf. § 20, stk. 1, i lov om elforsyning, inden for indtægtsrammen. Forhøjelsen af reguleringsprisen eller rådighedsbeløbet sker i det eller de år, hvor meromkostningen forekommer.

Stk. 2. Energitilsynet kan endvidere efter ansøgning forhøje reguleringsprisen eller rådighedsbeløbet for en virksomhed for at kompensere for dokumenterede meromkostninger, som er en følge af pålæg fra myndigheder eller Energinet.dk, som ligger ud over forpligtelsen i henhold til § 20, stk. 1, i lov om elforsyning, og som ikke er omfattet af definitionen af nødvendige nyinvesteringer, jf. § 2, nr. 19. Såfremt myndighedskravet medfører øgede driftsomkostninger, sker forhøjelsen i det eller de år, hvor meromkostningen forekommer. Såfremt myndighedskravet omfatter investeringsomkostninger, sker forhøjelsen efter reglerne for nødvendige nyinvesteringer, jf. § 15.

Stk. 3. Energitilsynet kan midlertidigt forhøje reguleringsprisen eller rådighedsbeløbet for en virksomhed med et beløb svarende til nye myndighedspålagte meromkostninger til energibesparende aktiviteter omfattet af kapitel 3 i bekendtgørelse nr. 677 af 21. juni 2010 om energispareydelse i net- og distributionsvirksomheder. Forhøjelsen vil gælde for den periode, der fremgår af pålægget.

Efter § 16, stk. 1 kan Energitilsynet forhøje netvirksomhedernes indtægtsrammer som følge af pålæg fra myndigheder.

Energitilsynet har i en konkret sag fra DONG Energy (se boks) afgjort at anlægsinvesteringer (omlægning af kabler i 2010, 2011 og 2012) som følge af etablering af Metrocity-ringen *ikke* anses for at være et myndighedspålæg, da loven *ikke* er individuelt rettet imod DONG Energy Eldistribution.

Samlet set vurderer Energitilsynet, at:

".. der ikke er tale om et myndighedspålæg, jf. § 16, stk. 1. Derimod vurderer sekretariatet, at omlægning af kabler, der ligger på gæsteprincippet, er en del af DEE's forventelige driftsomkostninger, som skal afholdes indenfor DEE's eksisterende indtægtsramme."

Boks 1 – Forhøjelse af indtægtsramme som følge af Metrocity-ring

DONG Energy Eldistribution har ved mail af 1. juli 2013 ansøgt Energitilsynet om forhøjelse af selskabets indtægtsramme som følge af myndighedspålæg, jf. IRBEK, § 16, stk. 1.

Energitilsynet har den 3. november 2015 truffet afgørelse i sagen. Energitilsynet afviser, at DONG Energy Eldistribution A/S' anlægsinvestering, som er omlægning af kabler i 2010, 2011 og 2012 som følge af etablering af Metrocity-ringen, er et myndighedspålæg, jf. IRBEK, § 12, stk. 1.

Sekretariatet for Energitilsynet opsummerer begrundelsen for afvisningen således i afgørelsen:

"Sammenfattende er det sekretariatets vurdering, at anlægget ikke kan anses for at være etableret som følge af et myndighedspålæg. Sekretariatet anvender som kriterier for myndighedspålæg, at de i) skal være individuelt rettet og ii) skal være fra en myndighed."

DONG Energy Eldistribution har 1. december 2015 påklaget afgørelsen til Energiklagenævnet.

Energitilsynet lægger til i deres afgørelse til grund, at lov om Cityring ikke er individuelt rettet mod DONG, men er en generel retsakt.

"Sekretariatet finder endvidere, at der ikke med loven[Lov om Cityring] er tale om et myndigheds pålæg, og hæfter sig senest ved Energiklagenævnets vurdering heraf i sin afgørelse af 28. oktober 2015, hvor klagenævnet udtaler, at der med myndighedspålæg menes individuelle pålæg i form af konkrete forvaltningsafgørelser og ikke generelle retsakter i form af f.eks. lovregulering"

Energitilsynet finder endvidere, at Metroselskabet I/S ikke er en myndighed.

"Der er ikke med sagen femkommet oplysninger, der bekræfter, at Metroselskabet I/S er en myndighed, og sekretariatet finder endvidere ikke, at en aftale kan anses for et pålæg. Forpligtelsen til at omlægge kablerne er endvidere ikke et resultat af aftalen[Ledningsprotokolaftale mellem DONG Energy Eldistribution og Metroselskabet I/S], men et resultat af selve loven om Cityringen. Således udspringer forpligtelsen til at omlægge kablerne uden betaling ikke af aftalen men af loven selv."

Energitilsynets afgørelse af 3. november 2015 er vedlagt i bilag 2.

Ad 1) Nødvendige nyinvesteringer

DONG Energy Eldistribution har i forbindelse med høringen af Energitilsynets afgørelse af 3. november 2015 bedt Energitilsynet om et fortolkningsbidrag for om omkostningerne kan falde ind under begrebet nødvendige nyinvesteringer.

I IRBEK § 12, nr. 1 nævnes begrebet "nødvendige nyinvesteringer". Nødvendige nyinvesteringer omfatter fem typer af idriftsatte anlæg jf. IRBEK § 2, nr. 19:

- a) Nye anlæg, som tilfører det samlede anlæg nødvendig øget kapacitet og ydeevne, dvs. investeringer i helt nye forsyningsområder, eksempelvis i forbindelse med større byudviklingsprojekter, eller tilslutning af konkrete meget store nye forbrugere eller produktionsenheder.
- b) Væsentlige ændringer i den overordnede netstruktur, der er nødvendige for at sikre forsyningsikkerheden, jf. de planer for det fremtidige behov for transmissionskapacitet, som Energinet.dk udarbejder i medfør af § 28, stk. 2, nr. 7, i lov om elforsyning.
- c) Kabellægning af luftledninger, der gennemføres af hensyn til forsyningsikkerheden.
- d) Kabellægning af luftledninger, der er godkendt i henhold til § 21, stk. 1, i lov om elforsyning.
- e) Udskiftning og ændring af tilknyttede anlæg, i det omfang udskiftningen eller ændringen er nødvendig for anvendelsen af det nye kabelnet.

Sekretariatet for Energitilsynet har besvaret anmodningen om vejledning med et forslag om et møde. Mødet gav ikke anledning til fornyet sagsbehandling efter bestemmelserne om nødvendige nyinvesteringer.

Energibesparende aktiviteter og fjernaflæste elmålere

Det fremgår af IRBEK § 16, stk. 4, at Energitilsynet kan hæve netvirksomhedernes indtægtsrammer som følge af omkostninger til energibesparende aktiviteter. Dette vurderes ikke at være relevant i forhold til omkostninger til ledningsomlægninger.

Det fremgår af Bekendtgørelse om fjernaflæste elmålere og måling af elektricitet i slutforbruget nr. 1358 af 3. december 2013, § 9, at Energitilsynet kan forhøje netvirksomhedernes indtægtsrammer som følge af idriftsættelsen af fjernaflæste målere. Dette vurderes ikke at være relevant i forhold til omkostninger til ledningsomlægninger.

Benchmarking

Energitilsynet kan træffe afgørelse om, at en netvirksomhed kan få udeholdt omkostninger af benchmarkingen. Energitilsynet i en konkret sag truffet afgørelse om, at DONG Energys omkostninger til ledningsomlægning i forbindelse med anlæg af Metro City-ringen *ikke* kunne holdes ude af benchmarkingen. Energitilsynet hæfter sig i afgørelsen ved, at omkostningen ligger under Energitilsynets fastsatte bagatelgrænse. Energiklagenævnet har tiltrådt Energitilsynets afgørelse jf. boks 2.

Muligheden for at holde omkostninger til ledningsomlægninger i forbindelse med etablering af letbanen på Ring 3 ude af benchmarkingen vil bero på en konkret sagsbehandling i Energitilsynet.

Boks 2 – Kabelomlægningsomkostninger i benchmarkingen

Energitilsynet har ved afgørelse af 17. december 2013 afvist DONG Energy Eldistributions ansøgning om, at afskrivninger til ledningsomlægninger i forbindelse med Metro City-ringen kan holdes ude af benchmarkingen.

Energiklagenævnet har ved afgørelse af 27. juni 2014 tiltrådt Energitilsynets afgørelse.

Energiklagenævnet begrundede sin afgørelse med følgende opsummering:
"Anlæg af metro kan næppe forventes at blive aktuelt i mange byområder i Danmark, og det skal derfor også tages i betragtning, om anlægsinvesteringen har en størrelse, som bevirker, at omkostningerne til kabelomlægninger skal betragtes som ekstraordinære. Energiklagenævnet er

enigt med Energitilsynet i, at der må ses på de årlige afskrivninger, når omkostningerne sammenholdes med netvolumen, og nævnet finder ikke, at et beløb på kr. 1,6 mio., der alene udgør 0,04 % af selskabets netvolumen, kan betragtes som ekstraordinært. Energiklagenævnet tiltræder således Energitilsynets afgørelse af, at der i denne sag ikke er tale om ekstraordinære omkostninger."

Energiklagenævnets afgørelse er vedlagt som bilag 3.

Ny regulering

Det forventes, at en ny økonomisk regulering af eldistributionsvirksomhederne træder i kraft den 1. januar 2017. Der er ikke taget stilling til hvorvidt reguleringen bliver ændret på dette punkt.

Tele

Engros

På teleområdet er TDC i henhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering underlagt adgangs- og engrosprisregulering. Det indebærer, at alternative selskaber (tjenesteudbydere) kan få adgang til TDC's bredbåndsinfrastruktur til regulerede priser. De regulerede engrospriser har derfor stor betydning for detailpriserne på bredbåndsmarkedet og lægger også en restriktion på de detailpriser, som kan fastsættes af teleselskaber, som anvender egen infrastruktur til bredbåndsudbud.

For de primære netadgangsprodukter sker prisreguleringen på baggrund af Erhvervsstyrelsens LRAIC-model, der beregner omkostninger ved et (hypotetisk) effektivt, nybygget landsdækkende net. Der er ikke indregnet omkostninger til ledningsomlægninger i modellen. Erhvervsstyrelsen fastsætter maksimalpriser, og TDC har ikke mulighed for at overvælte ekstraordinære omkostninger, som ikke indgår i LRAIC-modellen, på engroskunderne.

Detail

Der er ingen regulering af TDC's eller andre selskabers detailpriser. Men hvis selskaberne vælger at vælte en ekstraordinær omkostning såsom en ledningsomlægning over på forbrugerne, vil de stille sig selv dårligere i konkurrencen med tjenesteudbydere, der anvender den adgangs- og prisregulerede adgang til TDC's net til at udbyde bredbånd produkter til detailkunder."